

УДК 657

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ОБЛІКУ

Леонова Юлія Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація — Розглянуто поняття облікової політики та нормативно-правові акти, які регламентують її формування. Визначено фактори, які впливають на розробку облікової політики на підприємстві та основні її елементи. Досліджено переваги облікової політики для вітчизняних підприємств.

Ключові слова — Облікова політика, організація бухгалтерського обліку, принципи обліку, фінансова звітність.

Невід'ємною частиною всіх процесів на підприємстві є прийняття раціональних та обґрунтованих управлінських рішень. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві сприяє прийняттю доцільних та виважених рішень управлінським персоналом шляхом надання об'єктивної та реальної облікової інформації.

Сучасні умови розвитку економічного середовища вимагають від суб'єктів господарювання раціонально побудованої системи обліку на підприємстві, яка зможе забезпечити максимальну ефективність облікових процедур, що найбільш повно реалізують його інформаційні, аналітичні та контрольні функції. Кожне підприємство зацікавлене у розробці заходів щодо ефективної організації обліку, аналізу та контролю діяльності, тому підхід до питання розробки та вибір найефективнішої форми обліку є головним напрямком роботи підприємства, що і обумовлює актуальність обраної теми.

У своїх наукових працях приділяли увагу питанням теоретичних та організаційно-методичних засад формування облікової політики як складової системи обліку такі вчені, як М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець,

В.П. Завгородній, М.В. Кужельний М.С. Пушкар, В.В.Сопко та інші науковці. Проте ще досить багато теоретичних та практичних проблем залишаються невирішеними, що потребує їх більш детального вивчення.

Метою даного дослідження є визначення процесу формування облікової політики підприємства та впливу облікової політики підприємства на формування фінансової звітності.

Ведення бухгалтерського обліку на кожному підприємстві здійснюється на підставі нормативно-правових актів, що дає змогу вести бухгалтерський облік і складати фінансову звітність за єдиними принципами й формою і таким чином забезпечувати порівнянність облікової інформації. Однак у підприємства існує право вибору найбільш прийнятної для нього форми ведення обліку, виходячи з конкретних умов господарювання [3].

До основних нормативно-правових актів, які регламентують формування облікової політики на підприємстві відносяться наступні: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», Лист Міністерства фінансів України «Про облікову політику»; Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства; Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів, Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [4].

Відповідно до законодавства, облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [2]. Законодавство прямо не вимагає затверджувати облікову політику наказом чи розпорядженням. Та відсутність наказу може нести ризики для підприємства, а ось наявність – дозволить оминати проблемні моменти при перевірці та позбавить від зайвих питань. Адже в своїй обліковій політиці підприємство обирає принципи, методи процедури щодо яких дано право вибору.

Проте на шляху формування правильної облікової політики є певні перепони. По-перше, відсутність достатнього досвіду при роботі в умовах ринкової економіки, що передбачає інші механізми врегулювання та відображення дійсної господарської діяльності

По-друге, відсутність єдиної встановленої законодавством форми наказу про облікову політику. Відсутність чіткого визначення деяких аспектів стає причиною їх різного тлумачення та розуміння.

По-третє, відсутність єдиного нормативного документу стосовно облікової політики підприємства. Так, окремі питання облікової політики регулюються Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні", Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах", Листом Міністерства фінансів України "Про облікову політику" [1; 5].

Отже, облікова політика підприємства є рушійною силою його розвитку та функціонування. Виважена та поміркована облікова політика може гарантувати успішну подальшу роботу та є запорукою ефективної роботи підприємства. Організаційно-методичні аспекти, а саме їх положення та принципи, є основою облікової політики будь-якого підприємства. Саме на їхніх

засадах формується вся фінансова інформація, яка відображає результати роботи. В умовах мінливості зовнішніх економічних умов, організаційно-методичний аспект має бути гнучким та адаптуватися до нових умов. Проте сформувати таку політику не є простим завданням, через існування певних проблем. До них можна віднести відсутність досвіду роботи в умовах ринкової економіки, відсутність єдиної встановленої законодавством форми наказу про облікову політику та відсутність єдиного нормативного документу стосовно облікової політики підприємства. Вирішення цих проблем буде гарантувати вдалий розвиток та роботу підприємств.

Список використаної літератури

1. Бойчук А. А., Бойчук В.О. Актуальні проблеми облікової політики підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum%20/Sre/2010_3/189.pdf.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Лошакова С. Є. Особливості організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах України / С. Є. Лошакова // Вісник НТУ «ХПІ». – 2018. – № 20. – С. 60–64.
4. Сенів Х. А. Облікова політика підприємства: нормативно-правове забезпечення та особливості формування / Х. А. Сенів // Вісник національного ун-ту «Львівська політехніка». – 2018. – № 15. – С. 52–55.
5. Шмигель О. Є. Формування облікової політики на базі креативного фінансового обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum%20/Sre/2010_3/193.pdf.

Автор

Леонova Юлія Олександрівна, доцент кафедри обліку і бізнес-консалтингу, Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця (leonovaja@ukr.net).

Тези доповіді надійшли 09 січня 2019 року
Опубліковано в авторській редакції.

